

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ
ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 2.7.2014
COM(2014) 440 final

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΠΡΟΣ ΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

ΠΡΑΣΙΝΟ ΣΧΕΔΙΟ ΔΡΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ

**Να δοθεί η δυνατότητα στις ΜΜΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε
επιχειρηματικές δυνατότητες**

{SWD(2014) 213 final}

Εισαγωγή και ιστορικό

Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Μαρτίου 2014 υπογράμμισε ότι η Ευρώπη χρειάζεται μια ισχυρή και ανταγωνιστική βιομηχανική βάση, τόσο από την άποψη της παραγωγής όσο και των επενδύσεων, ως βασική κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη και την απασχόληση. Η αποτελεσματική χρήση των πόρων¹ είναι μία από τις βασικές κινητήριες δυνάμεις της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, δεδομένου ότι, όπως αναφέρθηκε, στις ευρωπαϊκές βιομηχανίες παραγωγής αφιερώνεται, κατά μέσο όρο, το 40% των δαπανών τους στις πρώτες ύλες, ενώ η προσθήκη του κόστους ενέργειας και νερού ανεβάζει το ποσοστό αυτό σε 50% του συνολικού κόστους παραγωγής, σε σύγκριση με το ποσοστό 20% για εργατικό κόστος.² Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο απηύθυνε επίσης έκκληση για συνεχείς προσπάθειες συγκράτησης του κόστους της ενέργειας που βαρύνει τους τελικούς χρήστες ενέργειας, ιδίως μέσω συνεχών επενδύσεων στους τομείς της ενεργειακής απόδοσης και της διαχείρισης της ζήτησης σε όλο το μήκος της αξιακής αλυσίδας και στο στάδιο E & A.

Η βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων όντως απαιτεί συνδυασμό μιας προσέγγισης με βάση την αξιακή αλυσίδα μέσω της εφαρμογής περίπλοκων τεχνικών λύσεων σε επίπεδο εταιρείας. Εκτιμάται ότι η βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων σε όλο το μήκος των αξιακών αλυσίδων θα μπορούσε να μειώσει τις ανάγκες εισροών υλικών κατά 17%-24% έως το 2030³. Επιπλέον, στην ΕΕ επί του παρόντος το 60% του συνόλου των αποβλήτων δεν ανακυκλώνεται, ούτε λιπασματοποιείται ούτε επαναχρησιμοποιείται⁴, γεγονός που δείχνει μια τεράστια διαρροή πολύτιμων πόρων και σημαντικών επιχειρηματικών ευκαιριών για μικρές και μεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ) οι οποίες δύνανται να εφαρμόσουν και να πωλήσουν πράσινα προϊόντα, υπηρεσίες και λύσεις⁵. Επιχειρηματικές ευκαιρίες μπορούν επίσης να δημιουργηθούν από την ενσωμάτωση πιο κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων και πράσινων τεχνολογιών στις υφιστάμενες και μελλοντικές ΜΜΕ σε όλους τους τομείς, συμπεριλαμβανομένου του τομέα των υπηρεσιών.

Η στρατηγική «Ευρώπη 2020» περιγράφει την προτεραιότητα της ΕΕ να καταστεί μια βιώσιμη οικονομία και να θέσει φιλόδοξους στόχους για τη δράση για το κλίμα και την ενεργειακή απόδοση. Η Small Business Act (SBA)⁶ έχει επισημάνει ότι η ΕΕ και τα κράτη μέλη πρέπει να δώσουν τη δυνατότητα στις ΜΜΕ να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε ευκαιρίες. Το Πράσινο πρόγραμμα δράσης (GAP) παρέχει ένα σαφές πλαίσιο και καθοδήγηση για τον τρόπο με τον οποίο η ΕΕ, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες, προτίθεται να βοηθήσει τις ΜΜΕ να αξιοποιήσουν τις επιχειρηματικές ευκαιρίες που προσφέρει η μετάβαση σε μια πράσινη οικονομία⁷. Η πρωτοβουλία αυτή συγκεκριμένα παρουσιάζει μια σειρά νέων ή αναθεωρημένων δράσεων προσανατολισμένων στις ΜΜΕ που προτείνονται σε ευρωπαϊκό επίπεδο. Το GAP αποσκοπεί 1) στη βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων των ευρωπαϊκών

¹Αποτελεσματική χρήση των πόρων σημαίνει χρήση των περιορισμένων πόρων της γης με βιώσιμο τρόπο, ενώ παράλληλα θα ελαχιστοποιούνται οι επιπτώσεις στο περιβάλλον και συγχρόνως θα είναι δυνατή η οικονομική ανάπτυξη (μέσω σχετικής αποσύνδεσης της χρήσης των υλικών).

²«Οδηγός αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στην παραγωγή: Οι εμπειρίες από τη βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων σε βιομηχανικές εταιρείες». Η πρωτοβουλία Europe INNOVA (2012)

³Meyer, B. et al (2011) «Μακροοικονομικά μοντέλα βιώσιμης ανάπτυξης και δεσμοί μεταξύ της οικονομίας και του περιβάλλοντος». Μελέτη για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (ΓΔ Περιβάλλοντος), η οποία διατίθεται στον δικτυακό τόπο http://ec.europa.eu/environment/enveco/studies_modelling/pdf/report_macro-economic.pdf

⁴Eurostat. Στατιστικές αποβλήτων (2011)

⁵Βλ. τον ορισμό των ΜΜΕ στον ιστοχώρο: ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/sme-ορισμός/index_en.htm

⁶Για περισσότερες πληροφορίες: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/index_en.htm

⁷Η «πράσινη οικονομία» είναι ένα «μοντέλο που θα διασφαλίζει την οικονομική μεγέθυνση και την ανάπτυξη, θα προστατεύει την υγεία και την ευημερία του ανθρώπου, θα προσφέρει αξιοπρεπή απασχόληση, θα μειώνει τις ανισότητες και θα επενδύει στη βιοποικιλότητα και θα την συντηρεί, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών οικοσυστήματος που παρέχει (φυσικό κεφάλαιο), για την εγγενή αξία τους αλλά και για την ουσιώδη συμβολή τους στην ανθρώπινη ευημερία και την οικονομική ευμάρεια». (ορισμός από την απόφαση 1386/2013/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Νοεμβρίου 2013, σχετικά με ένα γενικό ενωσιακό πρόγραμμα δράσης για το περιβάλλον έως το 2020 «Ευημερία εντός των ορίων του πλανήτη μας»).

MME, 2) στη στήριξη της πράσινης επιχειρηματικότητας, 3) στην αξιοποίηση των ευκαιριών οικολογικότερων αξιακών αλυσίδων και 4) στη διευκόλυνση της πρόσβασης στην αγορά των πράσινων MME.⁸ Παρουσιάζεται συμπληρωματικά προς την ανακοίνωση *Πρωτοβουλία για την Πράσινη Απασχόληση – Αντλώντας από το δυναμικό δημιουργίας θέσεων απασχόλησης της πράσινης οικονομίας*, η οποία προτείνει ένα χάρτη πορείας για τη στήριξη της δημιουργίας πράσινων θέσεων απασχόλησης σε ολόκληρη την ΕΕ, και με την ανακοίνωση *Ευκαιρίες για την αποτελεσματική χρήση των πόρων στον κατασκευαστικό τομέα* και προς την Δέσμη Κυκλικής Οικονομίας και Επισκόπησης Στόχου Αποβλήτων.

Το Πράσινο Σχέδιο Δράσης αποσκοπεί να συμβάλει στην επαναβιομηχάνιση της Ευρώπης όπως συνιστά η ανακοίνωση για μια ευρωπαϊκή βιομηχανική αναγέννηση [COM (2014) 14] και υποστηρίζει το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, με την ενίσχυση της ανταγωνιστικότητας των MME και τη στήριξη των εξελίξεων της πράσινης επιχειρηματικότητας σε όλες τις ευρωπαϊκές περιφέρειες, κυρίως λόγω του γεγονότος ότι, στο παρόν στάδιο, υφίστανται σημαντικές διαφορές στην αποτελεσματική χρήση των πόρων μεταξύ τομέων και κρατών μελών.

Το σχέδιο δράσης βασίζεται στο σχέδιο δράσης για την οικοκαινοτομία (EcoAP)⁹, το οποίο παρέχει κατευθύνσεις πολιτικής και χρηματοδότηση για την οικοκαινοτομία, υπό την αιγίδα της στρατηγικής Ευρώπη 2020. Μια σειρά από δράσεις και μέσα του σχεδίου δράσης για την οικοκαινοτομία είναι ιδιαίτερα σημαντικές για τις MME. Παραδείγματα αποτελούν ο Ευρωπαϊκός Πίνακας Αποτελεσμάτων για την Καινοτομία, το Παρατηρητήριο Οικοκαινοτομίας, το Ευρωπαϊκό φόρουμ σχετικά με την οικοκαινοτομία και οι ευρωπαϊκές συμπράξεις καινοτομίας, καθώς και τα χρηματοδοτικά μέσα για την οικολογική καινοτομία στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020. Οι ενέργειες που περιλαμβάνονται στο πράσινο σχέδιο δράσης και στο σχέδιο δράσης για την οικοκαινοτομία (EcoAP) είναι, επομένως, συμπληρωματικές και δημιουργούν σημαντικές συνέργειες. Κατά το στάδιο της εφαρμογής θα εξασφαλισθεί κατάλληλος συντονισμός μεταξύ του EcoAP και του πράσινου σχεδίου δράσης.

Το πράσινο σχέδιο δράσης εστιάζεται σε δράσεις σε ευρωπαϊκό επίπεδο που έχουν σχεδιαστεί για να είναι προσαρμοσμένες σε αυτό και ενισχύει τις υφιστάμενες «πράσινες» πρωτοβουλίες για τη στήριξη των MME σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο¹⁰. Αυτό είχε συνταχθεί μέσω διαβούλευσης με φορείς και θα υλοποιηθεί σε συνεργασία με τους εν λόγω φορείς που δραστηριοποιούνται στα κράτη μέλη στον τομέα αυτόν. Τα περισσότερα κράτη μέλη και πολλές περιφέρειες διαθέτουν ειδικούς οργανισμούς και μέσα ειδικότερα μέσω χρηματοδότησης από την περιφερειακή πολιτική, που παρέχουν στήριξη σε MME στους τομείς που αποτελούν αντικείμενο του παρόντος σχεδίου δράσης. Στις ενέργειες αυτές περιλαμβάνεται η παροχή πληροφοριών, η ανάπτυξη δυνατοτήτων, η προώθηση της συνεργασίας και της δικτύωσης, η άμεση χρηματοδότηση, η διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση, κλπ.

Στο πράσινο σχέδιο δράσης ορίζεται σειρά στόχων και απαριθμούνται ενέργειες που θα πρέπει να υλοποιηθούν σε ευρωπαϊκό επίπεδο στο πλαίσιο του πολυετούς δημοσιονομικού πλαισίου 2014-2020.¹¹ Όλες οι δράσεις είναι είτε νέες είτε αναθεωρημένες εκδόσεις των προηγούμενων ενεργειών που σήμερα λαμβάνουν υπόψη το επιχειρηματικό δυναμικό της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων και της πρόσβασης σε πράσινες αγορές¹². Οι δράσεις λαμβάνουν επίσης υπόψη τα αποτελέσματα της δημόσιας διαβούλευσης

⁸Το πράσινο σχέδιο δράσης εστιάζεται στην αποτελεσματική χρήση των πόρων για τις MME γενικά, χωρίς καμία ιδιαίτερη έμφαση στην ενεργειακή απόδοση ή την ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, για τις οποίες έχουν ήδη εκδοθεί ειδικές ανακοινώσεις της Επιτροπής και νομοθετικές προτάσεις.

⁹http://ec.europa.eu/environment/ecoap/index_en.htm

¹⁰ Παραδείγματος χάρι η ΕΕ θα στηρίξει ενέργειες σχετικές με το ΠΣΔ μέσω της πολιτικής για τη συνοχής. Τα κράτη μέλη συμφώνησαν να διαθέσουν πάνω από 100 δισεκατομμύρια ευρώ από το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης για να επενδυθούν σε MME, στην οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα και στην έρευνα και καινοτομία.

¹¹ Οι δράσεις που προβλέπονται στην ανακοίνωση δεν έχουν καμία δημοσιονομική επίπτωση στον προϋπολογισμό της ΕΕ πέραν των πιστώσεων που προβλέπονται ήδη στον επίσημο δημοσιονομικό προγραμματισμό της Επιτροπής.

¹² Το συνοδευτικό έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής παρέχει πίνακα ενεργειών με αναφορά, όπου χρειάζεται, της χρονικής κλίμακας υλοποίησής τους κατά την περίοδο 2014-2020.

για το πράσινο σχέδιο δράσης που έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια του τέταρτου τριμήνου του 2013.¹³

Συγκεκριμένες πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες που περιλαμβάνονται στην παρούσα ανακοίνωση σε σχέση με τα προγράμματα που τις υποστηρίζουν, όπως τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά και επενδυτικά ταμεία, τα COSME, Ορίζοντας 2020, Erasmus +, LIFE ή το μέσο εταιρικής σχέσης, θα τηλεφορτωθούν εγκαίρως στον δικτυακό τόπο της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, Γενική Διεύθυνση Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας¹⁴:

http://wcmcom-ec-europa-eu-wip.wcm3vue.cec.eu.int:8080/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

I. Το «πρασίνισμα» των ΜΜΕ για περισσότερη ανταγωνιστικότητα και βιωσιμότητα

Η βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ προσφέρει τεράστιες δυνατότητες για τη μείωση του κόστους παραγωγής και τη βελτίωση της παραγωγικότητας. Η καλύτερη χρήση των πόρων υπολογίζεται ότι αντιπροσωπεύει συνολικά δυνητική εξοικονόμηση ύψους 630 δισεκατομμυρίων ευρώ ετησίως για την ευρωπαϊκή βιομηχανία.¹⁵ Πολύ λίγες ΜΜΕ στην Ευρώπη έχουν επίγνωση των δυνατοτήτων αυτών. Επιπλέον, οι ΜΜΕ δεν διαθέτουν επαρκή υποστήριξη στις προσπάθειές τους να υλοποιήσουν τις δυνητικές εξοικονομήσεις κόστους μέσω της βελτίωσης της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων. Αυτό μπορεί να οδηγήσει όχι μόνο σε ένα διευρυνόμενο χάσμα παραγωγικότητας στην Ευρώπη μεταξύ εταιρειών που προβαίνουν σε βελτιώσεις στην αποτελεσματική χρήση των πόρων και εκείνων που δεν τις εφαρμόζουν, αλλά και σε εξασθένηση της συνολικής ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων, καθώς και των πιθανοτήτων πολλών ΜΜΕ να τοποθετηθούν σε παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες.

Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τις ΜΜΕ;

Οι ευρωπαϊκές ΜΜΕ έχουν γενικά επίγνωση ότι η αποτελεσματική χρήση των πόρων είναι σημαντική, δεδομένου ότι στο 75% των ΜΜΕ στην ΕΕ σημειώθηκε αύξηση του κόστους των υλικών κατά τα πέντε τελευταία έτη. Τουλάχιστον το 93% των ΜΜΕ στην ΕΕ αναλαμβάνουν τουλάχιστον μία δράση ώστε να είναι πιο αποτελεσματικές ως προς τους πόρους, η οποία, στις περισσότερες περιπτώσεις, είναι δράση χαμηλού κόστους. Ωστόσο, μόνο το 42% των ΜΜΕ που εφαρμόζουν μέτρα για τη βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων παρατηρήθηκε μείωση του κόστους παραγωγής.¹⁶ Αυτό επιβεβαιώνει την ανάγκη παροχής καθοδήγησης στις ΜΜΕ σχετικά με τη σχέση κόστους-αποτελεσματικότητας των επενδύσεων στην αποτελεσματική χρήση των πόρων.

Επιπλέον, υπάρχουν μεγάλες διαφορές μεταξύ των επιπέδων αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στον τομέα της μεταποίησης ανά τα κράτη μέλη. Η χρήση ενέργειας και η παραγωγή αποβλήτων για συγκεκριμένο είδος παραγωγής διαφέρουν σημαντικά μεταξύ των μεταποιητικών εταιριών στις διάφορες ευρωπαϊκές χώρες.¹⁷

¹³ Σύνδεσμος προς την έκθεση επί των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης:

http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

¹⁴ Η ενημέρωση αυτή θα περιλαμβάνει αναφορές στους ειδικά διατιθέμενους οικονομικούς πόρους για τις ενέργειες και για την αποτελεσματικότητα αυτών, όπως προβλέπονται σύμφωνα με την διακυβέρνηση του Πράσινου Σχεδίου Δράσης.

¹⁵ «Οδηγός αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στην παραγωγή: Οι εμπειρίες από τη βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων σε βιομηχανικές εταιρείες». Πρωτοβουλία Europe INNOVA (2012).

¹⁶ Όλα τα στοιχεία στην παρούσα παράγραφο προέρχονται από έρευνα του έκτακτου Ευρωβαρόμετρου 2013 σχετικά με «τις ΜΜΕ, την απόδοση των πόρων και τις πράσινες αγορές»: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

¹⁷ Calogirou C. S., Y. Sørensen, P. B. Larsen, S. Αλεξοπούλου et al. (2010) Οι ΜΜΕ και το περιβάλλον στην Ευρωπαϊκή Ένωση, Planet SA και Δανικό Ινστιτούτο Τεχνολογίας. Δημοσιεύεται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, ΓΔ Επιχειρήσεων και Βιομηχανίας. http://ec.europa.eu/enterprise/newsroom/cf/itemdetail.cfm?item_id=4711

Η βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις που δεν διαθέτουν συνήθως οι ΜΜΕ, οι οποίες, κατά συνέπεια, χρειάζονται συμβουλές ώστε να εντοπίζουν τα δυνητικά μακροπρόθεσμα οφέλη τους από την εισαγωγή καινοτομίας στις διεργασίες τους και την οργάνωσή τους για τη βελτίωση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων. Επιπλέον, οι ΜΜΕ που αναζητούν χρηματοδότηση για μεγάλες αρχικές επενδύσεις για την αποτελεσματική χρήση των πόρων διαπιστώνουν, σε ορισμένες περιπτώσεις, ότι οι χρηματοπιστωτικοί διαμεσολαβητές θεωρούν τον εν λόγω τομέα ότι είναι υψηλού επιχειρηματικού κινδύνου. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό, κατ' αρχάς, να ενθαρρυνθούν οι ΜΜΕ να ζητούν κατάλληλες συμβουλές σχετικά με την αποτελεσματική χρήση των πόρων, μέσω επιχειρηματικών ενημερωτικών εκστρατειών προσανατολισμένων στις ΜΜΕ και, δεύτερον, να τους παρέχονται τέτοιες συμβουλές στις περιφέρειές τους.

Η Επιτροπή έθεσε διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

1. Παροχή στις ευρωπαϊκές ΜΜΕ πρακτικών πληροφοριών, συμβουλών και υποστήριξης σχετικά με τον τρόπο βελτίωσης της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων τους με οικονομικά αποτελεσματικό τρόπο:

- Το Ευρωπαϊκό Κέντρο Αριστείας για την αποτελεσματική χρήση των πόρων, που θα συγκροτηθεί το 2015 με βάση την αποδεδειγμένη πείρα στην ενίσχυση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στα κράτη μέλη, θα συντρέπει και θα συμβουλεύει τις ΜΜΕ που επιδιώκουν τη βελτίωση των επιδόσεών τους στην αποτελεσματική χρήση των πόρων, απευθείας και μέσω ενός δικτύου εταίρων στις ευρωπαϊκές περιφέρειες και θα καταστεί σημείο αναφοράς σχετικά με την αποτελεσματικότητα και την αποδοτικότητα ως κόστος διαφόρων τύπων βελτίωσης της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων σε ολόκληρη την ΕΕ. Το κέντρο θα παρέχει επίσης πληροφορίες και, κατά περίπτωση, θα παραπέμπει τις ΜΜΕ σε εθνικές στρατηγικές, προγράμματα και δράσεις στον τομέα της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων και της υποστήριξης των ΜΜΕ.
- Το Ευρωβαρόμετρο με τίτλο «ΜΜΕ, αποτελεσματική χρήση των πόρων και πράσινες αγορές» θα αξιολογεί τις τάσεις της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στις ΜΜΕ στην Ευρώπη και τις ΗΠΑ, ούτως ώστε να καθοδηγήσει τις περαιτέρω εξελίξεις πολιτικής στον εν λόγω τομέα.
- Το «Enterprise Europe Network» (EEN) (ευρωπαϊκό επιχειρηματικό δίκτυο)¹⁸ θα ενθαρρυνθεί (ον) να οργανώσει μια ευρωπαϊκή εκστρατεία για την αποτελεσματική χρήση των πόρων με δραστηριότητες ευαισθητοποίησης [πληροφορίες στους δικτυακούς τόπους τους, μέσα κοινωνικής δικτύωσης, παρουσιάσεις σε εκδηλώσεις (υφιστάμενου δικτύου), εκδηλώσεις από επιχειρήσεις για επιχειρήσεις B2B] για την ενημέρωση των ΜΜΕ σχετικά με τα οφέλη και τις ευκαιρίες που προσφέρει η αποτελεσματική χρήση των πόρων και 2) να παρέχει συμβουλευτικές υπηρεσίες για την αποτελεσματική χρήση των πόρων σε ΜΜΕ.
- Οι αρχές διαχείρισης των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων θα υποστηρίζονται από την Επιτροπή για την ενθάρρυνση έργων στον τομέα της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων και στη δημοσιοποίηση των επιχειρηματικών ευκαιριών των πράσινων αγορών, ιδίως μέσω της ανάδειξης επιτυχών παραδειγμάτων και εργαλείων από ολόκληρη την ΕΕ.

2. Στήριξη αποτελεσματικών μηχανισμών μεταφοράς τεχνολογίας για τις πράσινες τεχνολογίες:

- Η διάθεση στο εμπόριο των πράσινων τεχνολογιών αποτελεί υψηλή προτεραιότητα για την ανάπτυξη των ΜΜΕ στο πλαίσιο της «πράσινης» οικονομίας. Ως εκ τούτου, η βάση δεδομένων μεταφοράς τεχνολογίας του δικτύου Enterprise Europe Network (EEN), με περισσότερα από 23.000 προφίλ, θα εξακολουθήσει να επικαιροποιεί την ταξινόμηση των λέξεων-κλειδιών που περιγράφουν την αποτελεσματική χρήση των πόρων και σχετικές με το κλίμα τεχνολογίες για τον καλύτερο συνδυασμό προσφοράς και ζήτησης

¹⁸Για περισσότερες πληροφορίες: <http://een.ec.europa.eu/>

μεταξύ των ΜΜΕ που αποτελούν την πελατεία τους.

- Επιπλέον, οι εταίροι ΕΕΝ θα κληθούν να διασφαλίσουν στενή συνεργασία μεταξύ των διαφόρων τομεακών ομάδων που ασχολούνται με την αποτελεσματική χρήση των πόρων για τη διευκόλυνση της ανταλλαγής πληροφοριών και της μεταφοράς βέλτιστων πρακτικών.

3. Διευκόλυνση της πρόσβασης σε χρηματοδότηση για βελτιώσεις σχετικές με τους πόρους και την ενεργειακή απόδοση στις ΜΜΕ

- Πολλοί δικτυακοί τόποι της Ευρωπαϊκής Επιτροπής προοριζόμενοι για τις ΜΜΕ θα εκσυγχρονιστούν με σκοπό την καλύτερη παρουσίαση των διαθέσιμων περιβαλλοντικών πληροφοριών, της χρηματοδότησης της ΕΕ που είναι διαθέσιμη για βελτιώσεις στην αποτελεσματική χρήση των πόρων καθώς και της μη οικονομικού χαρακτήρα υποστήριξης που διατίθενται για τις ΜΜΕ.
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) θα παράσχει χρηματοδότηση μέσω χρηματοπιστωτικών διαμεσολαβητών για βελτιώσεις στην αποτελεσματική χρήση των πόρων που συνδέονται με τις υπηρεσίες οικοσυστήματος και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή με το χρηματοδοτικό μέσον φυσικού κεφαλαίου (NCFF).
- Η ιδιωτική χρηματοδότηση για μέσα ενεργειακής αποδοτικότητας (PF4EE) μπορεί να υποστηρίξει τις ΜΜΕ και μεγαλύτερες εταιρείες μεσαίας κεφαλαιοποίησης, μεταξύ άλλων, αναλαμβάνοντας μικρές επενδύσεις ενεργειακής αποδοτικότητας, οι οποίες είναι σε θέση να χρησιμοποιούν την εξοικονόμηση ενέργειας για την επιστροφή του αρχικού δανεισμού.
- Θα δημιουργηθεί ένα δίκτυο και μια κοινότητα δημόσιων και ιδιωτικών χρηματοδοτών και επενδυτών που θα στηρίζουν την οικοκαινοτομία.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την περίοδο 2014-2020 θα στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ, συμπεριλαμβανομένης της βελτίωσης της ενεργειακής τους αποδοτικότητας και της χρήσης ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και την αποτελεσματική χρήση των πόρων, καθώς αυτές αναφέρονται ως επενδυτικές προτεραιότητες. Ως εκ τούτου, τέτοιες επενδύσεις θα μπορούσαν να επιλεγούν από τα κράτη μέλη και τις περιφέρειες για χρηματοδότηση από το ΕΤΠΑ και το ΕΤΘΑ.

II. Πράσινη επιχειρηματικότητα για τις εταιρείες του μέλλοντος

Η πρόληψη και η επανόρθωση των περιβαλλοντικών ζημιών και η μετάβαση προς μια οικονομία χαμηλών εκπομπών ενώσεων του άνθρακα αποτελεί κοινωνική πρόκληση που προσφέρει επίσης νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις. Ακόμη, η «οικοκαινοτομία», όπως ισχύει και για οποιονδήποτε άλλον τύπο καινοτομίας έχει ανάγκη ευνοϊκού κλίματος για να αναπτυχθεί και οι πράσινοι καινοτόμοι εξαρτώνται από την υποστήριξη για να αναπτύξουν τις ιδέες τους και την πρόσβαση σε χρηματοδότηση για την εφαρμογή τους. Η ανάπτυξη της πράσινης επιχειρηματικότητας αντλεί οφέλη από τη γειτνίαση με εκπαιδευτικά ιδρύματα, καθώς και από τη διαθεσιμότητα ειδικευμένου εργατικού δυναμικού και βιομηχανικών σχέσεων που διευκολύνουν τη διατομεακή συνεργασία, συνθήκες οι οποίες επιτρέπουν την ανάδυση συνεργατικών σχηματισμών οικοκαινοτομίας.

Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τις ΜΜΕ;

Οι ΜΜΕ χρειάζονται ένα ευνοϊκό επιχειρηματικό περιβάλλον, στο οποίο οι πράσινες ιδέες μπορούν να αναπτυχθούν εύκολα, να χρηματοδοτηθούν και να φτάσουν στην αγορά. Η «πράσινη επιχειρηματικότητα» θα έπρεπε ήδη να τίθεται επί τάπητος στην (τριτοβάθμια) εκπαίδευση, για την προετοιμασία της νοοτροπίας των μελλοντικών πράσινων επιχειρηματιών. Η «πράσινη επιχειρηματικότητα» θα πρέπει επίσης να

ενθαρρυνθεί μέσω της παροχής βοήθειας στους δυνητικούς επιχειρηματίες για τον εντοπισμό επιχειρηματικών ευκαιριών που προκύπτουν από τη μετάβαση προς μια αποδοτική, από πλευράς πόρων, οικονομία χαμηλών εκπομπών άνθρακα, ιδίως μέσω νέων δημιουργικών μορφών συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και πανεπιστημίων. Όλες οι μορφές καινοτομίας που προωθούν την πράσινη επιχειρηματικότητα θα πρέπει να υποστηριχθούν. Πράγματι, η πράσινη επιχειρηματικότητα στηρίζεται επίσης από νέες επιχειρηματικές ιδέες που συνδυάζουν αποτελεσματική χρήση των πόρων με δημιουργικότητα, όπως το νέο φαινόμενο της «αξιοποίησης» που συνδυάζει την ανακύκλωση με τον σχεδιασμό. Πέραν τούτου, πρέπει να γίνουν περισσότερα για να αξιοποιηθούν οι πράσινες τεχνολογίες που αναπτύσσονται από την έρευνα και των οποίων έχει αποδειχθεί η δυνατότητα εφαρμογής. Στο πλαίσιο αυτό, είναι ουσιαστικής σημασίας για τη στήριξη των ΜΜΕ η διερεύνηση της επιστημονικής ή τεχνικής εφικτότητας και του εμπορικού δυναμικού των οικολογικά καινοτόμων επιχειρηματικών ιδεών, δεδομένου ότι πολλές ΜΜΕ δεν διαθέτουν τους αναγκαίους πόρους για να το πράξουν μόνες τους.

Η Επιτροπή έθεσε διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

1. Προώθηση κάθε μορφής οικοκαινοτομίας, συμπεριλαμβανομένης της μη τεχνολογικής οικολογικής καινοτομίας:

- Το μέσο για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020 θα βοηθήσει τις ΜΜΕ στη διερεύνηση της επιστημονικής ή τεχνικής εφικτότητας και του εμπορικού δυναμικού των ιδιαίτερα οικολογικά καινοτόμων ιδεών προκειμένου να αναπτυχθούν συγκεκριμένες νέες επιχειρήσεις. Μια θετική αξιολόγηση της επιχειρηματικής τους σκοπιμότητας θα επιτρέψει τη χρηματοδότηση για δραστηριότητες επίδειξης. Οι ΜΜΕ μπορούν ήδη να υποβάλουν αιτήσεις για την εν λόγω στήριξη σε συγκεκριμένες προσκλήσεις υποβολής υποψηφιοτήτων που εστιάζονται στην οικοκαινοτομία και την προμήθεια πρώτων υλών, σε οικολογικά καινοτόμες μεθόδους παραγωγής και επεξεργασίας τροφίμων και την καινοτομία σε ένα αποδοτικό ενεργειακό σύστημα χαμηλών εκπομπών άνθρακα.
- Στο «Ορίζοντας 2020», οι ενέργειες βάσει της κοινωνικής πρόκλησης «Δράση για το κλίμα, περιβάλλον, αποτελεσματική χρήση των πόρων και πρώτες ύλες» υποστηρίζουν τους στόχους του πράσινου σχεδίου δράσης, σε σχέση με την αύξηση της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων μέσω μιας συστημικής προσέγγισης έναντι της οικοκαινοτομίας και τη σύσταση μια κυκλικής οικονομίας. Καλύπτονται όλες οι μορφές της καινοτομίας. Εξετάζονται διαφορετικοί τύποι δραστηριοτήτων που καλύπτουν στάδια από την έρευνα έως την επίδειξη και τη αφομοίωση στην αγορά, τον συντονισμό και τη δικτύωση.
- Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης (ΕΤΠΑ), το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης (ΕΓΤΑΑ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ) για την περίοδο 2014-2020 θα στηρίζουν την ανταγωνιστικότητα των ΜΜΕ, με στόχο την ενεργειακή αποτελεσματικότητα και τη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας. Αυτές αναφέρονται ως επενδυτικές προτεραιότητες που θα επιδιωχθούν από κράτη μέλη και περιφέρειες μέσω των επιχειρησιακών τους προγραμμάτων.

2. Διευκόλυνση των επιχειρηματικών συμπράξεων, δεξιοτήτων και γνώσεων για την πράσινη επιχειρηματικότητα:

- Η ανακοίνωση *Πρωτοβουλία Πράσινη Απασχόληση*:– *Αντλώντας από το δυναμικό δημιουργίας θέσεων απασχόλησης της πράσινης οικονομίας* προτείνει ένα ολοκληρωμένο χάρτη πορείας για την ανάπτυξη δεξιοτήτων για το «πρασίνισμα» της οικονομίας.
- Η παροχή υψηλής ποιότητας πληροφοριών σχετικά με την οικοκαινοτομία και τις οικολογικά καινοτόμες ΜΜΕ θα ενθαρρυνθεί ώστε να τονώσει την εμπιστοσύνη και τη μείωση των επενδυτικών κινδύνων μέσω πρωτοβουλιών όπως το σύστημα εξακρίβωσης της περιβαλλοντικής τεχνολογίας (ETV), που υλοποιείται τη στιγμή αυτή ως πιλοτικό πρόγραμμα της ΕΕ.

- Νέα επιχειρηματικά μοντέλα για την αποτελεσματική χρήση των πόρων και της ενέργειας στις ΜΜΕ θα υποστηρίζονται μέσω του προγράμματος LIFE.
 - Τα ευρωπαϊκά βραβεία προώθησης της επιχειρηματικότητας θα αναγνωρίζουν τις προσπάθειες για ενίσχυση της πράσινης επιχειρηματικότητας, με επιβράβευση δημόσιων φορέων και συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα που υποστηρίζουν την ανάπτυξη πράσινων αγορών και την αποτελεσματική χρήση των πόρων.
- 3. Αποτελεσματικότερη αξιοποίηση του ρόλου των συνεργατικών σχηματισμών στην υποστήριξη των οικολογικά καινοτόμων ΜΜΕ:**
- Η αποτελεσματική χρήση των πόρων θα καταστεί συγκεκριμένο θέμα στις καταρτίσεις στο πλαίσιο του προγράμματος συνεργατικών σχηματισμών αριστείας COSME (2014-2020) με στόχο να συμβάλει στο να αποκτήσουν οι διαχειριστές των συνεργατικών σχηματισμών πλήρη επίγνωση των πιθανών δράσεων που μπορούν να δρομολογηθούν στο πλαίσιο των συνεργατικών σχηματισμών τους για την περαιτέρω προώθηση της οικοκαινοτομίας και της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων εντός των ΜΜΕ, που είναι μέλη τους.

III. Ευκαιρίες για τις ΜΜΕ σε μια πιο πράσινη αξιακή αλυσίδα

Η ανακατασκευή, η επισκευή, η συντήρηση και ο οικολογικός σχεδιασμός έχουν μεγάλες δυνατότητες να καταστούν κινητήριες δυνάμεις οικονομικής ανάπτυξης και δημιουργίας θέσεων εργασίας, ταυτοχρόνως δε, να έχουν σημαντική συμβολή στην αντιμετώπιση των περιβαλλοντικών προκλήσεων. Μέσω της καινοτομίας και του επανασχεδιασμού των προϊόντων και της παραγωγής και των επιχειρηματικών μοντέλων, οι επιχειρήσεις μπορούν να μειώσουν τη χρησιμοποίηση δαπανηρών πρωτογενών πρώτων υλών και να παράγουν λιγότερα απόβλητα. Το 60% περίπου των συνολικών αποβλήτων της ΕΕ, το οποίο δεν ανακυκλώνεται, δεν λιπασματοποιείται, ούτε χρησιμοποιείται εκ νέου¹⁹, προσφέρει οικονομικές ευκαιρίες για τις ΜΜΕ να αξιοποιήσουν διατομεακές αξιακές αλυσίδες που χρησιμοποιούν πιο αποτελεσματικά τους πόρους.

Η «κυκλική»²⁰ ή «συμβιωτική»²¹ οικονομία ενισχύει την εξοικονόμηση πόρων και κόστους, μεγιστοποιώντας την χρονική διάρκεια χρησιμοποίησης των πόρων, των προϊόντων και των κατασκευαστικών στοιχείων. Η καλύτερη και αποτελεσματικότερη χρήση των πόρων, η μείωση των αποβλήτων και η μετατροπή των αποβλήτων σε νέα αγαθά και υπηρεσίες προϋποθέτουν οικοκαινοτομία, νέες υπηρεσίες μεσαζόντων και διαμεσολάβησης. Οι ΜΜΕ και οι επιχειρηματίες χρειάζονται ένα υποστηρικτικό περιβάλλον για να ενταχθούν σε νέες βιομηχανικές σχέσεις που θα τους επιτρέψουν τη μετάβαση σε μια κυκλική οικονομία.

Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τις ΜΜΕ;

Παρά τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα οφέλη της καινοτομίας που περιορίζει τα απορρίμματα και της συνεργασίας της διατομεακής αξιακής αλυσίδας, ένας συνδυασμός ρυθμιστικών, θεσμικών, τεχνικών και πολιτιστικών φραγμών αντιπροσωπεύουν συστημικά εμπόδια που εξακολουθούν να παρακωλύουν την πιο αποτελεσματική δράση και τη δικτύωση μεταξύ των επιχειρήσεων και, ως εκ τούτου, επίσης, την υψηλότερη

¹⁹ Eurostat: Στατιστικές αποβλήτων (2011)

²⁰ Μια κυκλική οικονομία διατηρεί την προστιθέμενη αξία των προϊόντων όσο το δυνατόν περισσότερο χρόνο και εξαλείφει τα απόβλητα. Οι πόροι που περιέχονται στα προϊόντα διατηρούνται σε παραγωγική χρήση όταν το προϊόν φθάσει στο τέλος της ζωής του, παρέχοντας περαιτέρω αξία.

²¹ Η συμβιωτική οικονομία στηρίζεται στην πρακτική κατά την οποία τα υποπροϊόντα μιας εταιρείας ή ενός τομέα (συμπεριλαμβανομένης της ενέργειας, των υδάτων, της εφοδιαστικής και των υλικών) χρησιμοποιούνται από άλλη εταιρεία ή τομέα.

αποτελεσματική χρήση των πόρων. Επί του παρόντος, για παράδειγμα, το 44% των μεγάλων εταιρειών στην ΕΕ πωλούν τα άχρηστα γι' αυτές υλικά σε άλλη εταιρία, ενώ μόνο το 24% των ΜΜΕ το πράττουν²². Δεδομένου ότι συχνά αυτό απαιτεί εξειδικευμένες γνώσεις και δίκτυα, οι ΜΜΕ συχνά δυσκολεύονται να αναπτύξουν και να ανταλλάξουν γνώσεις σχετικά με τη μείωση και διαχείριση των αποβλήτων και να αξιοποιήσουν τις δυνατότητες που παρέχουν η πρόληψη της δημιουργίας αποβλήτων και η επαναχρησιμοποίηση προϊόντων, υλικών και αποβλήτων στο πλαίσιο διαφορετικών αξιακών αλυσίδων. Το υψηλό κόστος συναλλαγών και οι αρχικές υψηλές επενδυτικές δαπάνες μπορούν να μειώσουν περαιτέρω το ενδιαφέρον να πραγματοποιήσουν συναλλαγές σε σχέση με την επαναχρησιμοποίηση και την ανακύκλωση των πόρων, ιδίως επειδή τα πιθανά οφέλη είναι δύσκολο να προσδιοριστούν εκ των προτέρων δεδομένης της έλλειψης πείρας και των αβεβαιοτήτων που συνδέονται με τις διακυμάνσεις ποιότητας, προδιαγραφών ή χρόνων παράδοσης. Επιπλέον, οι ανταλλαγές εντός της αξιακής αλυσίδας μπορεί να ενέχουν τεχνολογικές προκλήσεις καθώς οι μετασχηματισμοί και οι προσαρμογές των «αποβλήτων ως υποπροϊόντων» ενδέχεται να χρειαστεί να γίνουν πριν να μπορέσουν να ενσωματωθούν εκ νέου στην αξιακή αλυσίδα.

Η Επιτροπή έθεσε διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

1. Αντιμετώπιση συστημικών φραγμών στη συνεργασία των διατομεακών και διεθνικών αξιακών αλυσίδων και στη δημιουργία και τη συνεργασία επιχειρήσεων, διευκολύνοντας τη δημιουργία υπηρεσιών επιχειρηματικών μοντέλων και την επαναχρησιμοποίηση των υλικών, προϊόντων και αποβλήτων:

- Ανάλυση των συστημικών φραγμών που εμποδίζουν την ανάπτυξη κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων από ΜΜΕ, την αποτελεσματική χρήση των υλικών από τη ροή των αποβλήτων και τις διαδικασίες βιομηχανικής συμβίωσης. Αυτό είναι κρίσιμης σημασίας για την ανάπτυξη των καλύτερων δυνατών δράσεων σε επίπεδο ΕΕ, με στόχο να αντιμετωπιστούν οι ελλείψεις αυτές και να προωθηθεί ο ρόλος των ΜΜΕ στην κυκλική οικονομία.

2. Διευκόλυνση της διατομεακής συνεργασίας με σκοπό την προώθηση της κυκλικής οικονομίας:

- Η επικείμενη δράση για «σχέδια για νέες βιομηχανικές αξιακές αλυσίδες διευκολυνόμενα από συνεργατικούς σχηματισμούς» στο πλαίσιο του προγράμματος Ορίζοντας 2020 θα διαθέσει τουλάχιστον το 75% του συνολικού προϋπολογισμού της για την υποστήριξη της καινοτομίας στις ΜΜΕ. Επιδιώκει να στηρίξει σχέδια διατομεακής και διαπεριφερειακής συνεργασίας και καινοτομίας από ΜΜΕ με την καλύτερη ενσωμάτωσή τους σε συνεργατικούς σχηματισμούς και διάφορες αξιακές αλυσίδες.
- Το ευρωπαϊκό παρατηρητήριο συνεργατικών σχηματισμών θα παρέχει στις περιφέρειες μια καλύτερη χαρτογράφηση των γεωγραφικών συγκεντρώσεων των αρμοδιοτήτων σε οικολογικές βιομηχανίες, καθώς και προσδιορισμό και ανάλυση των διατομεακών τάσεων διαμόρφωσης συνεργατικών σχηματισμών, συμπεριλαμβανομένων των τάσεων διεθνοποίησης των συνεργατικών σχηματισμών και βιομηχανικής μεταποίησης που σχετίζονται με τις οικολογικές βιομηχανίες.
- Θα εντοπιστούν περιφέρειες-μοντέλα ανάδειξης συστημικών οικολογικά καινοτόμων λύσεων.
- Το πρόγραμμα LIFE θα προωθήσει την αφομοίωση κυκλικών επιχειρηματικών μοντέλων και θα προβάλλει τα οφέλη τους για τις ΜΜΕ.
- Σύσταση ομάδας εμπειρογνομόνων που θα επικεντρωθεί σε μια συστημική προσέγγιση της οικοκαινοτομίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζοντας 2020».

IV. Πρόσβαση των πράσινων ΜΜΕ στις αγορές

Η ΕΕ έχει στρατηγικό συμφέρον να αντιμετωπίσει επαρκώς τις κύριες παγκόσμιες περιβαλλοντικές προκλήσεις, όπως η κλιματική αλλαγή. Με υψηλή οικονομική ανάπτυξη και, σε ορισμένες περιπτώσεις,

²²Έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου του 2013 με θέμα «ΜΜΕ, αποτελεσματική χρήση των πόρων και πράσινες αγορές»: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

πρώιμα στάδια εκβιομηχάνισης, η περιβαλλοντική εξάντληση και οι εκπομπές αυξάνονται με γρήγορο ρυθμό σε πολλές χώρες του κόσμου. Η παροχή βοήθειας σ' αυτές τις χώρες για μετάβασή τους προς μια πράσινη οικονομία θα είναι ζωτικής σημασίας. Ταυτόχρονα, η ΕΕ έχει ηγετικό ρόλο στον τομέα των πράσινων τεχνολογιών και των τεχνολογιών χαμηλής κατανάλωσης άνθρακα που προσφέρουν μεγάλες δυνατότητες συνδυασμού της κλιματικής αλλαγής και άλλων στόχων περιβαλλοντικής προστασίας με την ανάπτυξη του εμπορίου, των επενδύσεων και των επιχειρήσεων για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, ιδίως τις ΜΜΕ, στις χώρες αυτές.

Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τις ΜΜΕ;

Οι διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ σε τομείς όπως η συνεργασία για την κλιματική αλλαγή ή οι πολιτικές γειτονίας παρέχουν συγκεκριμένο πεδίο για τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ που διαθέτουν την ανάλογη εμπειρία ώστε να αποκτήσουν πρόσβαση σε νέες αγορές για τις τεχνολογίες, τα προϊόντα και τις υπηρεσίες τους που στοχεύουν στην αποτελεσματική μείωση των εκπομπών άνθρακα. Η ΕΕ αντιπροσωπεύει περίπου το ένα τρίτο της παγκόσμιας αγοράς οικολογικών βιομηχανιών και είναι καθαρός εξαγωγέας. Η εν λόγω παγκόσμια αγορά αναπτύσσεται κατά 5% ετησίως και αναμένεται να τριπλασιαστεί έως το 2030, να προσφέρονται κατ' αυτόν τον τρόπο σημαντικές ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις της ΕΕ.²³ Ωστόσο, λίγες ΜΜΕ στην ΕΕ προσφέρουν τις πράσινες τεχνολογίες, τα προϊόντα ή τις υπηρεσίες τους σε χώρες εκτός της ΕΕ. Το 87% των ΜΜΕ στην ΕΕ πωλούν μόνο στις εθνικές τους αγορές.²⁴ Αυτή η έλλειψη διεθνοποίησης των ΜΜΕ συνήθως εξηγείται από την απουσία ενός πλαισίου στήριξης που να μπορεί να βοηθήσει τις ΜΜΕ να αποκτήσουν πρόσβαση σε ξένες αγορές.

Οι ΜΜΕ έχουν περισσότερες πιθανότητες να εισέλθουν στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες μέσω της συνεργασίας με άλλες επιχειρήσεις και όχι ενεργώντας μεμονωμένα. Η επίτευξη περισσότερο αποτελεσματικής χρήσης των πόρων στην Ευρώπη και η παροχή βοήθειας στις ΜΜΕ ώστε να ενταχθούν με επιτυχία στις παγκόσμιες αξιακές αλυσίδες απαιτούν την αύξηση της διεθνούς συνεργασίας. Για να είναι ανταγωνιστικές σε διεθνές επίπεδο, οι ΜΜΕ στον τομέα της αποτελεσματικής χρήσης των πόρων πρέπει να αναζητήσουν διεθνείς εταίρους, όχι μόνο για τις πωλήσεις τους, αλλά και για την προμήθεια πρώτων υλών και την πρόσβαση στην έρευνα, στη γνώση ή τις δεξιότητες κατά μήκος της αξιακής αλυσίδας. Η συνεργασία αυτή συχνά διευκολύνεται από συνεργατικούς σχηματισμούς που δρουν ως πραγματικά «εφαλτήρια» για τις ΜΜΕ, ώστε, αφενός, να έχουν πρόσβαση σε διεθνείς αγορές και, αφετέρου, να συνάπτουν επιχειρηματικές συνεργασίες και να αναπτύσσουν μακροπρόθεσμες στρατηγικές εταιρικές σχέσεις κατά μήκος και μεταξύ αξιακών αλυσίδων. Επιπλέον, οι διεθνείς επαφές και δίκτυα που έχουν ήδη δημιουργηθεί από πολυεθνικές, πανεπιστήμια και άλλα ιδρύματα στους συνεργατικούς τους σχηματισμούς μπορούν επίσης να αξιοποιηθούν από τις ΜΜΕ.

Η Επιτροπή έθεσε διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

1. Προώθηση μιας πιο πράσινης ευρωπαϊκής εσωτερικής αγοράς:

- Οι ευρωπαϊκοί οργανισμοί τυποποίησης θα ενθαρρυνθούν να λαμβάνουν υπόψη στόχους κυκλικής οικονομίας κατά την δημιουργία προτύπων, προκειμένου να συνεχίσουν τις προηγούμενες προσπάθειες της Επιτροπής για την ενσωμάτωση των περιβαλλοντικών πτυχών στην ευρωπαϊκή τυποποίηση.²⁵

²³IDEA Consult, ECORYS, 2009. Μελέτη σχετικά με την ανταγωνιστικότητα της οικολογικής βιομηχανίας της ΕΕ· Ομοσπονδιακό Υπουργείο Περιβάλλοντος, Διαφύλαξης της φύσης και Πυρηνικής ασφάλειας, 2009, «Greentech - Made in Germany 2.0»

²⁴Έρευνα «φλας» του Ευρωβαρομέτρου αριθ. 2013 με θέμα «ΜΜΕ, αποτελεσματική χρήση των πόρων και πράσινες αγορές»: ec.europa.eu/public_opinion/flash/fl_381_eapdf.

²⁵Προηγούμενες προσπάθειες της Επιτροπής περιλαμβάνονται στην ανακοίνωση «Η ένταξη των περιβαλλοντικών πτυχών στην τυποποίηση» (COM (2004) 130 final) και η ανακοίνωση με τίτλο «Ένα στρατηγικό όραμα για τα ευρωπαϊκά πρότυπα: Προχωρώντας προς τα εμπρός για την ενίσχυση και την επιτάχυνση της βιώσιμης ανάπτυξης της ευρωπαϊκής οικονομίας έως

2. Διευκόλυνση της πρόσβασης στις διεθνείς αγορές για «πράσινους» επιχειρηματίες:

- Καθιέρωση ευρωπαϊκών στρατηγικών συμπράξεων συνεργατικών σχηματισμών για την προώθηση συμμαχιών μεταξύ συνεργατικών σχηματισμών από διαφορετικούς κλάδους, με σκοπό να αναπτυχθεί μια κοινή στρατηγική για τη διεθνοποίηση. Οι συμμαχίες στον τομέα των πράσινων τεχνολογιών και της οικοκαινοτομίας θα πρέπει να ενθαρρυνθούν.
- Διεθνείς αποστολές σύναψης σχέσεων θα ενθαρρύνουν τη συνεργασία στους τομείς της ενεργειακής αποτελεσματικής χρήσης των πόρων και της οικοκαινοτομίας και θα τους δοθεί προτεραιότητα, κατά περίπτωση, λαμβάνοντας υπόψη τις ιδιαιτερότητες της χώρας-στόχου και των εμπορικών δυνατοτήτων.
- Τα χρηματοδοτικά μέσα στο πλαίσιο του προγράμματος COSME θα υποστηρίζουν συγκεκριμένα τις MME να διεθνοποιηθούν, μέσω της προώθησης της πέραν των συνόρων ανάπτυξής τους.

3. Διευκόλυνση της υιοθέτησης τεχνολογιών αποτελεσματικής χρήσης των πόρων σε χώρες εταίρους μέσω της συνεργασίας με ευρωπαϊκές MME:

- Μια επιχειρηματική δράση χαμηλών εκπομπών άνθρακα θα παρέχει τεχνική βοήθεια για την καθιέρωση εταιρικών σχέσεων συνεργασίας μεταξύ επιχειρήσεων και συνεργατικών σχηματισμών της ΕΕ και επιχειρήσεων και άλλων ομολόγων σε χώρες μεσαίου εισοδήματος, καθώς και για την κατάρτιση κοινών προτάσεων χρηματοδοτήσιμων από τράπεζες²⁶ που αντανακλούν τα συμφέροντα και των δύο μερών με παράλληλη διασφάλιση της συνοχής της αναπτυξιακής πολιτικής.
- Οικοδόμηση νέων επιχειρηματικών δραστηριοτήτων βάσει πράσινων τεχνολογιών στις χώρες της Νότιας Μεσογείου μέσω της συνεργασίας με ευρωπαϊκές MME.

V. Διακυβέρνηση

Η έννοια και η περιγραφή του πράσινου σχεδίου δράσης για MME, όπως παρουσιάστηκε σε δημόσιες διαβουλεύσεις σχετικά με το μέλλον της πολιτικής για τις MME και, κυρίως, στη δημόσια διαβούλευση σχετικά με το πράσινο σχέδιο δράσης που πραγματοποιήθηκε κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2013, έτυχαν ευρείας υποστήριξης από τις δημόσιες διοικήσεις των κρατών μελών και τους παράγοντες των MME που απάντησαν²⁷. Επίσης, το δίκτυο των εκπροσώπων των MME²⁸ έχει ανταποκριθεί ευνοϊκά στο πρόγραμμα εκτιμώντας τη σαφή έμφαση στην επιχειρηματική περίπτωση που προέρχεται από τις περιβαλλοντικές προκλήσεις. Ως εκ τούτου, είναι σημαντική η ενδεδειγμένη εφαρμογή του. Αυτό απαιτεί την πλήρη πολιτική δέσμευση τόσο της Επιτροπής όσο και των κρατών μελών.

Γιατί αυτό είναι σημαντικό για τις MME;

Μόνο μια αποδοτική και αποτελεσματική υλοποίηση των στόχων και οι επακόλουθες ενέργειες του παρόντος σχεδίου δράσης θα διασφαλίσουν έναν αντίκτυπο ανά την Ευρώπη προς όφελος των MME.

το 2020» (COM (2011) 311 final),

²⁶Ως πρόταση χρηματοδοτήσιμη από τράπεζες νοείται ένα έργο ή μία πρόταση που υποστηρίζεται επαρκώς, τόσο οικονομικά όσο και από άποψη σύλληψης, προκειμένου να είναι επιτυχής όταν υποβάλλεται αίτηση για χρηματοδότησή της από από θεσμικούς δανειστές.

²⁷Έκθεση επί των αποτελεσμάτων της δημόσιας διαβούλευσης: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/public-consultation-green-action-plan/index_en.htm

²⁸Για περισσότερες πληροφορίες: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/small-business-act/sme-envoy/index_en.htm

Η Επιτροπή έθεσε διάφορους στόχους που πρέπει να επιτευχθούν μέσω των ακόλουθων δράσεων:

1. Να εξασφαλιστεί η παρακολούθηση και η επικαιροποίηση των δράσεων που προσδιορίστηκαν από την Επιτροπή για να στηρίξει τις ΜΜΕ σε αυτό τον τομέα:

- Οι δραστηριότητες που συνδέονται με το εν λόγω πράσινο σχέδιο δράσης για τις ΜΜΕ θα παρακολουθούνται σε τακτική βάση, συμπεριλαμβανομένων των ειδικά διατεθέντων χρηματοδοτικών πόρων, σε διάλογο με τους παράγοντες των ΜΜΕ, ενώ θα υποβληθεί επίσης σε αξιολόγηση και την αποτελεσματικότητα των προγραμμάτων. Επικαιροποιημένες πληροφορίες σχετικά με τις ενέργειες θα παρέχονται μέσω του δικτυακού τόπου της Επιτροπής.
- Η ανασκόπηση των επιδόσεων των ΜΜΕ²⁹ παρακολουθεί και αξιολογεί την πρόοδο των χωρών στην εφαρμογή του νόμου για τις μικρές επιχειρήσεις σε ετήσια βάση, συμπεριλαμβανομένων των επιδόσεων σε σχέση με την αρχή 9, η οποία «επιτρέπει στις ΜΜΕ να μετατρέπουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε επιχειρηματικές ευκαιρίες», συμπληρώνοντας έτσι την παρακολούθηση του πράσινου σχεδίου δράσης.

2. Θα υποστηριχτούν ο συντονισμός, η συνεργασία και η ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών σε ευρωπαϊκό, εθνικό και περιφερειακό επίπεδο:

- Ο μηχανισμός διακυβέρνησης Small Business Act, ο οποίος περιλαμβάνει την επανεξέταση των επιδόσεων των ΜΜΕ και το δίκτυο των εκπροσώπων των ΜΜΕ θα χρησιμοποιηθεί για να παρέχει το μέσο για την ανταλλαγή βέλτιστων πρακτικών μεταξύ των κρατών μελών, προς υποστήριξη των ΜΜΕ, ώστε να τις βοηθήσει να μετατρέψουν τις περιβαλλοντικές προκλήσεις σε επιχειρηματικές ευκαιρίες. Ειδικότερα, το δίκτυο των εκπροσώπων των ΜΜΕ θα χρησιμοποιηθεί για να συζητηθεί η υλοποίηση των εν λόγω πρακτικών, τα αποτελέσματα και τα εμπόδια.
- Θα θεσπιστεί συντονισμός με την ομάδα εργασίας υψηλού επιπέδου για το σχέδιο δράσης για την οικοκαινοτομία (EcoAP) προκειμένου να εξασφαλιστεί η συνεχής ροή πληροφοριών, η συνοχή και η καλύτερη αξιοποίηση των συνεργειών μεταξύ των διαφόρων πρωτοβουλιών. Όποτε αυτό είναι ενδεδειγμένο, θα επιδιωχθεί επίσης ο συντονισμός με ομάδες σε ευρωπαϊκό επίπεδο που λειτουργούν σε άλλους τομείς πολιτικής, όπως το περιβάλλον, η απασχόληση, η εκπαίδευση, η αναπτυξιακή συνεργασία κλπ.

²⁹Για περισσότερες πληροφορίες: http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/index_en.htm